

स्थानीय राजपत्र

भाग-२

अनुसूची(२)

(दफा ४ तथा अनुसूची-१ को भाग-२ सँग सम्बन्धित)

अपिहिमाल गाउँपालिका

खण्ड: ६ संख्या: ३ मिति: २०७९/०३/०५

राजपत्रमा प्रकाशित मिति : २०७९।०३।१०

अपिहिमाल गाउँपालिका
श्रम सहकारी गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८

भाग २ खण्ड ६ संख्या ३

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति:-	२०७९/०३/०५
-------------------------------	------------

अपिहिमाल गाउँपालिका
दार्चुला जिल्ला
सुदुरपश्चिम प्रदेश

श्रम सहकारी गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७८

प्रस्तावना: नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले निर्दिष्ट गरेको स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्रभित्रको विकास सम्बन्धी कार्य सञ्चालनको लागि अपिहिमाल गाउँपालिकाले श्रम सहकारी गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन गर्न आवश्यक देखिएकोले अपिहिमाल गाउँपालिकाको सहकारी ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम अपिहिमाल गाउँपालिकाले यो कार्यविधि जारी गरेको छ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :** (१) यस कार्यविधिको नाम अपिहिमाल गाउँपालिकाको श्रम सहकारी गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७८ रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. **परिभाषा :** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :-

(क) **॥अध्यक्ष॥** भन्नाले श्रम सहकारीको अध्यक्ष सम्भन्नु पर्दछ।

(ख) **॥आयोजना॥** भन्नाले अपिहिमाल गाउँपालिका वा सो अन्तर्गतको वडाबाट पूर्ण वा आंशिक लागत साभेदारीमा सञ्चालीत योजना वडा कार्यक्रम वा आयोजना वा परियोजनालाई सम्भन्नु पर्छ, र यसले अपिहिमाल गाउँसभा बाट स्वीकृत भएको गैर सरकारी संघसंस्था गैर नाफामूलक संस्था वा अन्य सामुदायिक संस्थाको आयोजना समेतलाई जनाउँनेछ।

(ग) **॥लाभग्राही॥** भन्नाले आयोजना बाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने आयोजना सञ्चालन हुने क्षेत्रभित्रका व्यक्तीलाई जनाउँछ।

(घ) **॥संम्भौता॥** भन्नाले आयोजनाको निर्माण सञ्चालन, व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार गर्नको लागि कार्यालय र श्रम सहकारी बिच भएको लिखित करारनामा वा कबुलियतनामालाई जनाउनेछ।

(ङ) **॥श्रम सहकारी॥** भन्नाले अपिहिमाल गाउँपालिकाभित्रका आयोजनाको निर्माण, सञ्चालन, व्यवस्थापन, मर्मत सम्भार गर्न सहकारीका मूल्य मान्यता बमोजिम गठन भई दर्ता कार्यालयमा दर्ता भएको सहकारी सम्भन्नु पर्दछ।

(च) **॥कार्यालय॥** भन्नाले अपिहिमाल गाउँपालिका कार्यापालिका कार्यालयलाई बुझाउँछ। सो शब्दले वडा कार्यालय समेत बुझाउनेछ।

(छ) **॥कार्यपालिका॥** भन्नाले अपिहिमाल गाउँकार्यपालिकालाई सम्भन्नु पर्दछ।

(ज) **ठूलो मेशिनरी तथा उपकरण**। भन्नाले वातावरणलाई अत्याधिक हास पुर्याउने प्रकृतिका ठूला मेशिनरी उपकरण (बुल्डोजर, एक्सामेटर, जे.सि.बि जस्ता) र श्रममुलक प्रविधिलाई बिस्थापित गर्ने खालका मेशिनरी तथा उपकरण सम्भन्नु पर्दछ ।

(झ) **पदाधिकारी**। भन्नाले श्रम सहकारीका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षलाई सम्भन्नु पर्दछ।

(ञ) **वडा**। भन्नाले अपिहिमाल गाउँपालिकाभित्रका वडालाई सम्भन्नु पर्दछ ।

(ट) **वडा अध्यक्ष**। भन्नाले आयोजना सञ्चालन भएको वडाको वडा अध्यक्षलाई सम्भन्नु पर्दछ ।

(ठ) **सदस्य**। भन्नाले श्रम सहकारीका सदस्यलाई जनाउनेछ र सो शब्दले श्रम सहकारीका पदाधिकारीलाई समेत जनाउने छ ।

३. कार्यविधिको पालना गर्नुपर्ने : (१) अपिहिमाल गाउँपालिका भित्र कार्यान्वयन हुने आयोजनाको निर्माण, सञ्चालन, मर्मत सम्भार कार्य गर्नको लागि गठन हुने श्रम सहकारीले पूर्णरूपमा यो कार्यविधिको पालना गर्नु पर्ने छ ।

(२) कुल लागत रु. १० करोडसम्म भएको तथा स्थानीय सिप श्रोत र साधन उपयोग हुने र स्थानीय स्तरमा कार्य सम्पन्न गर्न सक्ने आयोजनाको कार्यान्वयन श्रम सहकारी मार्फत गर्न सकिनेछ ।

४. श्रम सहकारीको उदेश्य :

(१) श्रम सहकारीको उदेश्य देहाय बमोजिम हुनेछन् :-

(क) सामुदायिक श्रम मार्फत बढि उपलब्धी हासिल गर्न,

(ख) बेरोगार श्रमशक्ती लाई रोजगार प्रदान गर्न,

(ग) श्रम सहकारी मार्फत सिप,कला र क्षमताको विकास गर्न ,

(घ) छरिएर रहेको श्रमलाई केन्द्रीत गरी एकिकृत श्रम र पुँजीमा बदल्न(श्रम बैंकको निर्माण गर्न),

(ङ) उत्पादन, निर्माण र संरक्षणमा सामूहिक जिम्मेवारी वृद्धि गर्न,

(च) श्रमबाट प्राप्त आमदानीमा सहकारीका सदस्यहरुको स्वामित्व कायम गर्न,

(छ) अदक्ष श्रमशक्तिलाई दक्ष बनाउँदै साधन स्रोतविहिन अवस्थाबाट साधन स्रोत सम्पन्न गराउन,

(ज) क्रमशः स-साना आयोजनाहरु सम्पन्न गर्दै ठूला ठूला परियोजनाहरु नर्माण गर्न सक्ने क्षमताको विकास गरी विकास निर्माणका कार्य समयमै पारदर्शी रूपमा सम्पन्न गरी राज्य र जनता दुबैलाई फाइदा पुर्याउन,

(भ) सामूहिक श्रमको यो प्रयसालाई सामूहिक उत्पादन शक्तिको रूपमा विकास गर्दै उत्पादन शक्तिमा जनताको स्वामित्व स्थापित गर्न,

(ज) सामूहिक भावना, सामूहिक बल र सहकार्यका साथ विकासलाई समाजवाद निर्माणको तागतको रूपमा विकास गर्दै सो अनुरूपको आचरण र विचारसहितको शक्ति निर्माण गर्न,

(२) उपरोक्त उद्देश्यकासाथ श्रम गर्न योग्य र इच्छुक व्यक्तिहरूलाई सदस्य बनाउँदै परिचालन गरिनेछ ।

परिच्छेद-२

श्रम सहकारीको गठन र सञ्चालन

५. श्रम सहकारी गठन सम्बन्धी व्यवस्था: (१) कम्तीमा २५ जना नेपाली नागरिकहरू आपसमा मिली श्रमसहकारी संस्था गठन गर्न सक्नेछन् ।

(२) यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह वा त्यस्ता सरकार वा तहको अनुदान वा स्वामित्वमा संचालित विद्यालय, विश्वविद्यालय वा संगठित संस्थाबाट पारिश्रमिक पाउने पदमा वहाल रहेका कम्तीमा ५० जना कर्मचारी, शिक्षक वा प्राध्यापकहरूले आपसमा मिली प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता भएको आफ्नो पेशागत संगठनका आधारमा सदस्यता, प्रतिनिधित्व र सेवा संचालनमा तोकिए बमोजिमका शर्त बन्देजहरू पालन गर्ने गरी संस्था गठन गर्न सक्नेछन् ।

तर ५० जनाभन्दा कम संख्या रहेको एउटै कार्यालयमा कम्तीमा तीसजना कर्मचारी, शिक्षक वा प्राध्यापकहरूले आपसमा मिली सदस्यता, प्रतिनिधित्व र सेवा संचालनमा तोकिए बमोजिमका शर्त बन्देजहरू पालना गर्ने गरी संस्था गठन गर्न सक्नेछन् ।

(३) यस दफा बमोजिम संस्था गठन गर्दा एक परिवारका एक संस्थापक सदस्यका दरले संख्या पुगेको हुनेपर्नेछ ।

तर संख्या स्थापना भएको ३ महिना पश्चात परिवारका अन्य सदस्यहरू पनि प्रतिवद्धतापत्र अनुरूप सदस्य बन्न सक्नेछन् ।

(१) श्रम सहकारी गठन देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

(क) आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित उपाभोक्ताहरूको अधिकतम सहभागितामा सम्बन्धित आयोजना आयोजना क्षेत्रमा नै कम्तीमा २५ सदस्यीय श्रम सहकारी गठन गर्नुपर्नेछ ।

(ख) विकास निर्माणका आयोजना संचालनकालागि गठन हुने श्रम सहकारीमा ७ देखि ११ सदस्य सम्मको संचालक समिति गठन गर्नुपर्नेछ ।

- (ग) वडा स्तरीय आयोजना संचालनको लागि श्रम सहकारी गठन गर्दा सम्बन्धित वडाको वडा अध्यक्ष वा वडा सदस्य वा कार्यालयले तोकेको कार्यालयको प्रातिनिधिको रोहवरमा गर्नुपर्नेछ ।
- (घ) श्रम सहकारी गठनको लागि बोलाईएको भेलामा योजनाको संक्षिप्त विवरण र समितिको संरचना सहितको जानकारी कार्यालयको प्रतिनिधिले गराउनु पर्नेछ ।
- (ङ) श्रम सहकारी गठन गर्दा समावेशी सिद्धान्तको अवलम्बन गर्नुपर्नेछ । समितिमा कम्तिमा तेत्तिस प्रतिशत (३३ प्रतिशत) महिला सदस्य हुनुपर्नेछ । समितिको अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षमध्ये कम्तिमा १ जना महिला पदाधिकारी हुनुपर्नेछ ।
- (च) एक व्यक्ति एक भन्दा बढी श्रम सहकारीको सदस्य हुन पाउने छैन । साथै संगोलमा परिवारबाट एक जना भन्दा बढी व्यक्ति एउटै श्रम सहकारीको सदस्य हुन पाइने छैन ।
- (छ) श्रम सहकारीको गठन सकेसम्म सर्वसम्मत तरीकाले गर्नुपर्नेछ । सर्वसम्मत हुन नसकेमा उपभोक्ताहरूको बहुमतबाट श्रम सहकारीको गठन गरिनेछ ।
- (ज) श्रम सहकारी र उपभोक्ताहरूको लागत सहभागितामा संचालन हुने आयोजनाहरू श्रम सहकारीहरूबाट कार्यान्वयन गर्न प्राथमिकतामा दिइनेछ ।
- (झ) श्रम सहकारीले सम्भौता बमोजिम गर्नुपर्ने काम श्रम सहकारीका सदस्य आफैले गर्नु गराउनु पर्नेछ । अन्य कुनै निर्माण व्यवसायी वा अन्य व्यक्ति वा संस्थालाई दिई गर्न गराउन पाइने छैन ।
- (ञ) कार्यालयले आयोजना संचालन एवं कार्यान्वयनमा संलग्न श्रम सहकारीको अभिलेख व्यवस्थित गर्नु पर्नेछ ।
- (ट) मानवीय श्रमबाट सम्भव नहुने प्रकृतिका योजना तथा आयोजनाहरूको जटिल स्थानमा मेशीनरी औजारहरू प्रयोग गर्न सकिनेछ ।

६. श्रम सहकारीका सदस्यको योग्यता : (१) श्रम सहकारीका सदस्यको योग्यता देहाय बमोजिम हुनु पर्नेछ ।

- (क) सम्बन्धित आयोजना क्षेत्रको स्थायी बासिन्दा,
- (ख) १८ वर्ष उमेर पुरा भएको,
- (ग) फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कसुरदार नठहिरएको,
- (घ) सरकारी बाँकी बक्यौता वा पेशकी फर्छ्यौट गर्न बाँकि नरहेको,

(ड) अन्य श्रम सहकारीमा सदस्य नरहेको,

(२) दफा १ मा जुनसुकै कुरा लेखिएपनि जनप्रतिनिधि, राजनितिक दलका गाउँपालिका स्तरका पदाधिकारी, बहालवाला सरकारी कर्मचारी र शिक्षक श्रम सहकारीको सदस्यमा बस्न पाइने छैन ।

७. श्रम सहकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार : श्रम सहकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) सम्भौता बमोजिमको कार्य सम्पादन गर्ने,

(ख) उपभोक्ताहरूलाई कार्यालयबाट प्राप्त सूचना तथा मार्गदर्शनको जानकारी गराउने,

(ग) सम्भौता बमोजिम कार्य शुरु गर्दा कार्यालयबाट आवश्यक निर्देशन प्राप्त गर्नु पर्ने भए प्राप्त गरेर मात्र शुरु गर्ने,

(घ) श्रम सहकारीको कार्य सम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन समितिका सदस्यहरूको कार्य विभाजन र जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने,

(ङ) श्रम सहकारीका सदस्यहरूको क्षमता विकास गर्ने,

(च) सम्भौता बमोजिमको कामको परिमाण, गुणस्तर समय र लागतको फेरबदल गर्ने पर्ने देखिएमा कार्यालयलाई अनुरोध गर्ने,

(छ) आयोजना दिगो व्यवस्थापन सम्बन्धी आवश्यक अन्य आवश्यक कार्य गर्ने ।

परिच्छेद-३

कार्यान्वयन र व्यवस्थापन

८. आयोजना कार्यान्वयन: (१) कार्यालयले आ.व. शुरु भएको १५ दिनभित्र श्रम सहकारी गठन/नविकरणको कार्य प्रारम्भ गरी श्रम सहकारीबाट संचालन हुने आयोजना, परियोजना र कार्यक्रमहरू पहिचान/छनौट गरि भाद्र १५ गते भित्र कार्यान्वयन कार्य योजना बनाउनु पर्नेछ । श्रम सरकारी गठन आयोजनाको छनौट गरी कार्यान्वयन योजना बनाउनु पर्नेछ । सम्बन्धित वडा कार्यालयबाट योजना सञ्चालनको लागि श्रम सहकारी सिफारिस भइ आएमा आयोजनाको ड्रईड , डिजाईनको लागत अनुमान नेपाली भाषामा तयार गरिएको स्विकृति गरि श्रम सहकारीलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) आयोजनाको कार्यान्वयनको लागि श्रम सहकारी र कार्यालय बीच अनुसूचि २ बमोजिमको ढाचामा सम्भौता गर्नु पर्नेछ ।

(३) आयोजनाको प्रकृति हेरी कार्यालयले लागत सहभागिताको ढाँचा र अनुपात (नगद वा श्रमदान वा वस्तुगत) तोक्नु पर्नेछ । वडा अन्तर्गत टोल टोलमा वा टोल भित्रका बस्तीहरूमा श्रम सहकारी गठन भएका लागत अनुमान अनुसार काम गर्न घटाघटमा काम गर्न प्रतिस्पर्धा गराउन सकिनेछ ।

(४) सार्वजनिक खरिद ऐन वा खरिद सम्बन्धि कानूनमा श्रम सहकारीहरूबाट काम गराउने सम्बन्धमा भएको व्यवस्था सोहि कानूनमा उल्लेख भएअनुसार कार्यान्वयन गरिनेछ ।

९. आयोजना सम्भौताको लागि आवश्यक कागजातहरू: श्रम सहकारीले कार्यालयसँग सम्भौता गर्दा तपशिलमा उल्लेखित कागजातहरू पेश गर्नुपर्नेछ ।

(क) श्रम सहकारी सिफारिस गर्ने आमभेलाको निर्णयको प्रतिलिपि ,

(ख) श्रम सहकारीका सदस्यहरूको नागरिताको प्रतिलिपि,

(ग) आयोजनाको लागत अनुमान विवरण ,

(घ) श्रम सहकारीबाट सम्भौताको लागि जिम्मेवारी पदाधिकारी तोकिएको श्रम सहकारी को निर्णय ,

(ङ) आयोजनाको कार्यान्वयनको कार्य तालिका ,

(च) खाता संचालन गर्ने पदाधिकारी तोकिएको निर्णय र खाता संचालनको लागि आवश्यक कागजातहरू,

(छ) उपलब्ध न्यूनतम औजारहरू ।

१०. श्रम सहकारीको क्षमता विकास : कार्यालयले आयोजनाको कार्यान्वयन अगावै श्रम सहकारीका पदाधिकारीहरूलाई निम्न विषयमा अभिमुखिकरण गर्नुपर्नेछ ।

(क) श्रम सहकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार,

(ख) सप्पादन गर्नुपर्ने कामको विवरण, काम सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधि, लागत र उपभोक्ता र श्रम सहकारीको योगदान,

(ग) निर्माण सामाग्रीको गुणस्तर र परिमाण,

(घ) खरिद रकम निकास प्रकृया, खर्चको लेखाडंकन र अभिलेख व्यवस्थापन,

(ङ) कार्यान्वयन र अनुगमन प्रक्रिया,

(च) सार्वजनिक परीक्षण, योजनको फरफारक र हस्तान्तरण,

(छ) अन्य आवश्यक विषयहरू ।

११. खाता संचालन : (१) श्रम सहकारीको खाता कार्यालयले तोकेको बैंकमा संचालन हुनेछ ।

(२) श्रम सहकारीको खाता अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिव गरी तीन जनको संयुक्त दस्तखतबाट संचालन हुनेछ । खाता संचालकहरूमध्ये कम्तिमा एकजना महिला हुनुपर्नेछ ।

१२. भुक्तानी प्रक्रिया : (१) आयोजनाको भुक्तानी दिदा श्रम सहकारीको नाम रहेको बैंक दाता मार्फत दिनु पर्नेछ । श्रम सहकारीले एक व्यक्ति वा संस्थालाई २५ हजारभन्दा माथिको रकम भुक्तानी गर्दा चेक मार्फत मात्र गर्नु पर्नेछ ।

(२) श्रम सहकारीलाई सम्झौता बमोजिमको कामको प्राविधिक मूल्याङ्कन कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन र अन्य आवश्यक कागजातको आधारमा किस्तागत र अन्तिम भुक्तानी दिईनेछ ।

(३) श्रम सहकारीले सम्पादन गरेको काम र भएको खर्च विवरण समितिको बैठकबाट निर्णय गरी भुक्तानीको लागि आवश्यक कागजातसहित कार्यालयमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

(४) आयोजनाको अन्तिम भुक्तानी हुनुभन्दा अगावै कार्यालयबाट अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

(५) आयोजना सम्पन्न भई फरफराक गर्नु भन्दा अगावै श्रम सहकारीले अनिवार्य कार्यालयको प्रतिनिधिको रोहवरमा सार्वजनिक परिक्षण गर्नु पर्नेछ । सार्वजनिक परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा अनुसूची ३ बमोजिम हुनेछ ।

(६) श्रम सहकारीले आफुले प्रत्येक किस्तामा गरेको खर्चको सूचना अनुसूची ४ बमोजिमको ढाँचामा सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

(७) आयोजनाको कूल लागत रु ३ लाखभन्दा बढी भएका आयोजनाहरूको हकमा श्रम सहकारीले काम शुरु गर्नु भन्दा अगावै आयोजनाको नाम, लागत, साभेदारीको अवस्था, काम शुरु र सम्पन्न गर्नुपर्ने अवधि समेत देखिने गरी तयार गरिएको अनुसूची ५ बमोजिमको ढाँचामा आयोजना सूचना पाटी आयोजना स्थलमा राख्नु पर्नेछ ।

(८) श्रम सहकारीलाई सम्बन्धित कार्यालयले ड्रईड, डिजाईन, लागत अनुमान तयार गर्ने, प्राविधिक सल्लाह दिने, जाँचपास गर्ने लगायत अन्य प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउनेछ । आयोजना सम्झौतामा उल्लेख गरी तोकीएको खर्चमा सीमाभित्र रही श्रम सहकारीले करारमा प्राविधिक नियुक्त गर्न वा प्राविधिक सेवा लिन सक्नेछ ।

(९) श्रम सहकारीबाट निर्माण हुने आयोजनाहरूको गुणस्तर कायम गर्ने गराउने दायित्व र जिम्मेवारी जनप्रतिनिधि सम्बन्धित प्राविधिक कर्मचारी, श्रम सहकारी र अनुगमन समितिको हुनेछ ।

(१०) अनुकरणीय कार्य गर्ने श्रम सहकारी प्राविधिक कर्मचारी र सम्बन्धित कर्मचारीलाई सभाको निर्णय बमोजिम बार्षिक रुपमा उचित पुरस्कार प्रदान गर्न सकिनेछ ।

(११) तोकिएको समयमा श्रम सहकारी गठन हुन नसकेमा, सम्झौता हुन नसकेमा वा सम्झौताको शर्त बमोजिम कार्य सम्पादन हुन नसकेमा कार्यालयले अन्य प्रकृयाद्वारा काम गराउन सक्नेछ ।

१३. निर्माण कार्यको गुणस्तर सुनिश्चितता गर्नु पर्ने : श्रम सहकारीबाट संचालन हुने आयोजना गुणस्तर सुनिश्चित गर्नु सम्बन्धित श्रम सहकारीको कर्तव्य हुनेछ । गुणस्तर सुनिश्चितता गर्नको लागि अन्य कुराहरूको अतिरिक्त निम्न विषयहरू पूर्णरूपमा पालना गर्नुपर्नेछ ।

(क) निर्माण सामग्रीको गुणस्तर : निर्माण सामग्रीको ड्रईड, डिजाईन र स्पेसिफिकेशन बमोजिमको गुणस्तर कायम राख्ने गर्नुपर्नेछ ।

(ख) निर्माण विधि र प्रकृयाको गुणस्तर : निर्माण विधि र प्रकृया कार्यालयसँग भएको सम्झौता बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

(ग) निर्माण कार्यको दिगोपना: श्रम सहकारीबाट कार्यान्वयन भएको योजनाको दिगोपनाको लागि सम्बन्धित श्रम सहकारीले आवश्यक व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

(घ) गुणस्तर सुनिश्चितता गर्ने जिम्मेवारी : श्रम सहकारी मार्फत हुने कामको निर्धारित गुणस्तर कायम गर्ने जिम्मेवारी सम्बन्धित कार्यको लागि आम उपभोक्ता, प्राविधिक कर्मचारी र श्रम सहकारीको हुनेछ ।

(ङ) लगत राख्नुपर्ने : श्रम सहकारीबाट हुने कामको सम्झौता बमोजिमको समय, लागत र गुणस्तरमा सम्पन्न हुन नसकेमा सम्बन्धित प्राविधिक कर्मचारीलाई सचेत गराउने र प्रकृति हेरी आवश्यकता अनुसार कारवाही गर्न सक्नेछ । यस्तो श्रम सहकारीको लगत राखी श्रम सहकारीका पदाधिकारीले निश्चित समयसम्मको लागि अन्य श्रम सहकारीमा रही काम गर्न पाउने छैनन् ।

१४. अनुगमन समितिको व्यवस्था : (१) आयोजनामात्र तोकिएको गुणस्तर परिमाण र समयमा सम्पन्न गर्न गराउन श्रम सहकारीले सम्पादन गर्ने कार्यको अनुगमन गरी आयोजनाको गुणस्तर परिमाण सुनिश्चित गर्न दफा (४) को (१) (क) बमोजिमको भेलाबाट कम्तिमा समितिमा रही काम गर्न पाउने छैनन् ।

(२) अनुगमन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) आयोजनाको कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने तथा देखिएका बाधा व्यवधान र समस्या समाधानका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने ।

(ख) आयोजनाको कार्यान्वयन कार्यतालिका अनुसार काम भए नभएको यकिन गर्ने र नगरेको पाईएमा सम्बन्धित पक्षलाई सचेत गराउने ।

परिच्छेद- ४

विविध

१५. अन्य संस्थाबाट कार्य गराउन सकिने : यस कार्यविधि बमोजिम गाउँपालिका क्षेत्रभित्र गरिने कार्य उपभोक्ता समिति, लाभग्रा मही समुह, सामुदायिक संस्था, जस्तै : सामुदायिक वन, सामुदाय स्तरमा सहकारी संस्थाहरु, टोल विकास संस्था, आमा समुह, कृषि समुह, महिला समुह, कानून बमोजिम गठन भएका अन्य सामुदायिक संगठन जस्ता संस्थाहरुबाट स्थानीय उपाभोक्ताहरुको आमभेलाबाट निर्णय भई आएमा यस्ता संस्थाहरुबाट यस कार्यविधि बमोजिम कार्य संचालन गर्न गराउन सकिनेछ ।

१६. सहजीकरण र सहयोग गर्नुपर्ने : श्रम सहकारीले आयोजनाको सुपरिवेक्षण अनुगमन/निरिक्षण गर्न कार्यालयबाट आएको अनुगमन समितिका पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई आवश्यक विवरण उपलब्ध गराउने तथा आयोजना स्थल अनुगमनको लागि सहजीकरण सहयोग गर्नुपर्नेछ ।

१७. श्रम सहकारीको दायित्व : श्रम सहकारीले कार्यालयसँग भएको सम्झौताको कार्य सम्पादन गर्दा कार्यालयले तोकेको शर्तहरुको अतिरिक्त निम्न दायित्व बहन गर्नु पर्नेछ ।

(क) आयोजनाको दिगो व्यवस्थापनको लागि मर्मत सम्भार गर्ने सम्बन्धी आवश्यक कार्य,

(ख) आयोजना कार्यान्वयनबाट पर्न सक्ने वातावरणिय सन्तुलन कायम गर्ने सम्बन्धी कार्य,

(ग) अन्य आयोजनाहरूसँग अन्तरसम्बन्ध कायम गर्नुपर्ने,

(घ) असल नागरिकको आचरण पालना गर्नुपर्ने,

(ङ) श्रम सहकारीले आयोजनाको फरफारकको लागि कार्यालयमा कागजात पेश गर्दा अनुसूची ६ बमोजिमको ढाँचामा आयोजनाको भौतिक तथा वित्तिय प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्नेछ ।

१८. मापदण्ड बनाउन सक्ने: (१) आयोजनको गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि कार्यालयले अनुगमन, मूल्याङ्कन गरी सम्बन्धित श्रम सहकारीलाई सल्लाह, सुझाव र आवश्यकता अनुसार निर्देशन दिनेछ ।

(२) श्रम सहकारीबाट संचालन हुने आयोजनको प्रकृति हेरी गुणस्तर सुनिश्चितता गर्ने प्रयोजनको लागि कार्यालयले थप मापदण्ड तथा मार्गदर्शन बनाई लागु गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची-१

(कार्यविधिको दफा ५ (१) (ट) सँग सम्बन्धित)

श्रम सहकारीको लगत

अपिहिमाल गाउँपालिका

आ.व.

श्रम सहकारीको नाम :

स्थायी लेखा नं. :

क्र.सं.	श्रम सहकारीको नाम र ठेगाना	पदाधिकारीको नाम र सम्पर्क नं.				जम्मा सदस्य संख्या	गठन मिति	बैठकको नाम	खाता नं.
		अध्यक्ष	उपाध्यक्ष	सचिव	कोषाध्यक्ष				

अनुसूची -२

कार्यविधिको दफा ८ (२) सँग समबन्धित

अपिहिमाल गाउँपालिका

योजना सम्झौता फाराम

(१) सम्झौता गर्ने पक्ष र आयोजना :

(क) श्रम सहभागीको विवरण :

(अ) नाम :

(आ) ठेगाना :

(ख) आयोजनाको विवरण :

(अ) नाम :

(आ) आयोजना स्थल :

(इ) उद्देश्य :

(ई) आयोजना सुरु हुने मिति :

(२) आयोजनाको लागत सम्बन्धि विवरण :

(क) लागत अनुमान रु.

(ख) लागत व्यहोर्ने श्रोतहरु :

(अ) कार्यालय :

(आ) श्रम सहकारी :

(इ) अन्य :

(ग) बस्तुगत अनुदानको विवरण सामग्रीको नाम एकाई :

(अ) संघबाट :

(आ) प्रदेशबाट :

(इ) अपिहिमाल गाउँपालिकाबाट

(ई) गैह्रसरकारी संघसंस्थाबाट :

(उ) विदेश दातृ संघसंस्थाबाट :

(ऊ) श्रम सहकारीबाट :

(ऋ) अन्य निकायबाट :

(घ) आयोजनाबाट लाभान्वित हुने :

(अ) घरपरिवार संख्या :

(आ) जनसंख्या :

(इ) संगठित संख्या :

(ई) अन्य :

(३) श्रम सहकारी/समुदायमा आधारित संख्या/गैहसरकारी संस्थाको विवरण :

(क) गठन भएको मिति :

(ख) पदाधिकारीको नाम र ठेगाना - (नागरिकता प्रमाणपत्र नं. र जिल्ला)

(अ) अध्यक्ष

(आ) उपाध्यक्ष

(इ) कोषाध्यक्ष

(ई) सचिव

(उ) सदस्य

(ऊ) सदस्य

(ऋ) सदस्य

(ग) गठन गर्दा उपस्थित लाभान्वित संख्या :

(४) आयोजना संचालन सम्बन्धि अनुभव :

(५) श्रम सहकारी समुदायमा आधारित संख्या/गैहसरकारी संस्थाले सम्पादित कामको प्राविधिक मूल्याङ्कनका आधारमा प्राप्त गर्ने किस्ता गर्ने किस्ता विवरण :

प्राप्त गर्ने किस्ता विवरण :

किस्ताको क्र.सं.	मिति	किस्ताको रकम	निर्माण सामग्रीको परिमाण	कैफियत
पहिलो				
दोस्रो				
तेस्रो				
जम्मा				

(६) आयोजना मर्मत सम्भार सम्बन्धि व्यवस्था :

(क) आयोजना मर्मत सम्भारको जिम्मा लिने समिति/संस्थाको नाम :

(ख) मर्मत सम्भारको सम्भावित स्रोत (छ छैन खुलाउने)

✓ जनश्रमदान :

✓ सेवा शुल्क :

✓ दस्तुर चन्दा :

✓ अन्य केहि भए :

सम्भौताका शर्तहरू

श्रम सहकारीको जिम्मेवारी तथा पालना गरीने शर्तहरू :

- (१) आयोजनाको मिति:.....देखि शुरु गरी मिति :..... सम्ममा पुरा गर्नु पर्नेछ ।
- (२) प्राप्त रकम तथा निर्माण सामग्री सम्बन्धित आयोजनाको उद्देश्यका लागि मात्र प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।
- (३) नगदी, जिन्सि सामानको प्राप्ति, खर्च र बाँकी तथा आयोजनाको प्रगति विवरण राख्नु पर्नेछ ।
- (४) आम्दानी खर्चको विवरण र कार्यप्रगतिको जानकारी श्रम सहकारीमा छलफल गरी अर्को किस्ता माग गर्नु पर्नेछ ।
- (५) आयोजनाको कूल अनुमानित लागत भन्दा घटी लागतमा आयोजना सम्पन्न भएको अवस्थामा सो मुताविकनै अनुदान र श्रमदानको प्रतिशत निर्धारण गरी भुक्तानी लिनु पर्नेछ ।
- (६) श्रम सहकारीले प्राविधिकको राय, परामर्श एवं निर्देशन अनुरूप काम गर्नु पर्नेछ ।
- (७) श्रम सहकारीले आयोजनासँग सम्बन्धित विल भर्पाईहरू, डोर हाजिरी फारमहरू, जिन्सि नगदी खाताहरू समिति/समुहको निर्णय पुस्तिका आदि कागजातहरू कार्यालयले मागेको बखत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ र त्यसको लेखा परीक्षण पनि गराउनु पर्नेछ ।
- (८) कुनै सामग्री खरिद गर्दा आन्तरिक राजस्व कार्यालयबाट स्यायी लेखा नम्बर र मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाणपत्र अनिवार्य रूपमा मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका व्यक्ति वा फर्म संस्था वा कम्पनिबाट खरिद गरी सेहो अनुसारको विल भर्पाई आधिकारिक व्यक्तिबाट प्रमाणित गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (९) मूल्य अभिवृद्धि कर (VAT) लाग्ने बस्तु तथा सेवा खरिद गर्दा रु. २०,०००/- भन्दा बढी मूल्यको सामग्रीमा अनिवार्य रूपमा मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका व्यक्ति वा फर्म संस्था वा कम्पनिबाट खरिद गर्नुपर्नेछ । साथै उक्त बिलहरूमा उल्लेखित मूल्य अभिवृद्धि कर बाहेकको रकममा १.५ प्रतिशत अग्रिम आयकर वापत करकट्टी गरि बाँकी रकम मात्र सम्बन्धित सेवा प्रदायकलाई भुक्तानी हुनेछ । रु. २०,०००/- भन्दा कम मूल्यको सामग्री खरिदमा पान नं. लिएको व्यक्ति वा फर्मबाट खरिद गर्नुपर्नेछ । अन्यथा खरिद गर्ने पदाधिकारी स्वयम जिम्मेवार हुनेछ ।
- (१०) प्राविधिकको सिफारिसमा गाउँपालिकाबाट अनुमति पाएर डोजर रोलर लगाएतका मेशिनरी सामान भाडामा लएका एवं घरबहालमा लिई बिल भर्पाई पेश भएको अवस्थामा १० प्रतिशत घर भाडा कर एवं बहाल कर तिर्नुपर्नेछ ।
- (११) प्रशिक्षकले पाउने पारिश्रमिक एवं सहभागीले पाउने भत्तामा प्रचलित नियम अनुसार कर लाग्नेछ ।
- (१२) निर्माण कार्यको हकमा शुरु लागत अनुमानमा कुनै आइटमहरूमा परिवर्तन हुने भएमा अधिकार प्राप्त व्यक्ति/कार्यालयबाट लागत अनुमान संशोधन गरे पश्चात मात्र कार्य गराउनु पर्नेछ । यसरी लागत अनुमान संशोधन नगरि कार्य गरेमा श्रम सहकारी/समुहनै जिम्मेवार हुनेछ ।

- (१३) श्रम सहकारीले काम सम्पन्न गरिसकेपछि बाँकी रहन गएका खप्ने सामानहरु मर्मत सम्भार समिति गठन भएको भए सो समितिलाई र सो नभए सम्बन्धित श्रम सहकारीमा रहनु पर्नेछ । सामानको विवरण एक प्रति सम्बन्धित वडा तथा गाउँपालिका कार्यालयलाई जानकारीको लागि बुझाउनु पर्नेछ । हिनामिना भएको सामानको मूल्य सम्बन्धित श्रम सहकारीबाट असुल उपर गरिनेछ ।
- (१४) सम्भौता बमोजिम आयोजना सम्पन्न भएपछि अन्तिम भुक्तानीको लागि कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन, नापि किताब, प्रमाणित बिल भर्पाई, योजनाको फोटो, सम्बन्धित सहकारीले आयोजना संचालन गर्दा भएको आय व्यायको अनुमोदन सहितको निर्णय, उपभोक्ता तथा सहकारी भेलाबाट भएको सार्वजनिक लेखा परीक्षणको निर्णय को प्रतिलिपि तथा सम्बन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस सहित अन्तिम किस्ता भुक्तानीको लागि निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (१५) आयोजना सम्पन्न भई कार्यालयबाट जाँचपास गरि अन्तिम लेखा परीक्षण प्रतिवेदन कार्यालयलाई प्राप्त भए पछि फरफारक लिनुपर्नेछ । साथै आयोजनको आवश्यक मर्मत सम्भारको व्यवस्था सम्बन्धित श्रम सहकारीले गर्नुपर्नेछ ।
- (१६) आयोजना कार्यान्वयन गर्ने समुह वा श्रम सहकारीले आयोजनको भौतिक तथा वित्तिय प्रगति प्रतिवेदन अनुसूची ६ को ढाँचामा सम्भौतामा तोकिए बमोजिम कार्यालयमा पेश गर्नेपर्नेछ ।
- (१७) आयोजनाको दिगो संचालन तथा मर्मत सम्भारको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
- (१८) आयोजनाको सबै काम श्रम सहकारी/समहुको निर्णय अनुसार गर्नु पर्नेछ ।

कार्यालयको जिम्मेवारी तथा पालना गरिने शर्तहरु :

१. आयोजनाको बजेट, श्रम सहकारीको काम, कर्तव्य तथा अधिकार, खरिद, लेखाङ्कन, प्रतिवेदन आदि विषयमा श्रम सहकारीका पदाधिकारीलाई अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. आयोजनामा आवश्यक प्राविधिक सहयोग कार्यालयबाट उपलब्ध गराउन सकिने अवस्थामा गराइनेछ र नसकिने अवस्था भएमा श्रम सहकारीले बाह्य बजारबाट सेवा परामर्श अन्तर्गत सेवा लिन सक्नेछ ।
३. आयोजनको प्राविधिक सुपरिवेक्षणको लागि कार्यालयको तर्फबाट प्राविधिक खटाइनेछ । श्रम सहकारीबाट भएको कामको नियमित सुपरिवेक्षण गर्ने जिम्मेवारी निज प्राविधिकको हुनेछ ।
४. पेशकी लिएर लामो समयसम्म आयोजना संचालन नगर्ने श्रम सहकारीलाई कार्यालयले नियम अनुसार कारवाही गर्नेछ ।
५. श्रममुलक प्रविधिबाट कार्य गराउने गरि लागत अनुमान स्वीकृत गराई सोही बमोजिम सम्भौता गरी मेशिनरी उपकरणको प्रयोगबाट कार्य गरेको पाईएमा त्यस्तो श्रम सहकारीसँग सम्भौता रद्द गरि श्रम सहकारीलाई भुक्तानी गरिएको रकम मुल्याङ्कन गरी बढी भएको रकम सरकारी बाँकी असुल उपर गरिनेछ ।
६. आयोजना सम्पन्न भएपछि कार्यालयबाट जाँचवुझ गरी फरफारक गर्नुपर्नेछ ।

७. आवश्यक कागजात संलग्न गरी भुक्तानी उपलब्ध गराउन सम्बन्धित श्रम सहकारीबाट अनुरोध भई आएपछि श्रम सहकारीको बैंक खातामा भुक्तानी दिनु पर्नेछ ।

८. यसमा उल्लेख नभएका कुराहरु प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

माथि उल्लेख भए बमोजिमका शर्तहरु पालना गर्न हामी निम्न पक्षहरु मन्जुर गर्दछौ ।

श्रम सहकारी/समुहको तर्फबाट

कार्यालयको तर्फबाट

दस्तखत :

दस्तखत :

नाम थर :

नाम थर :

पद :

पद :

ठेगाना :

ठेगाना :

सम्पर्क नं.

सम्पर्क नं.

मिति :

मिति :

अनुसूची-३

(कार्यविधिको दफा १२ (५) सँग सम्बन्धित)
सार्वजनिक परीक्षण फारमको ढाँचा पेश गरेको कार्यालय

१) आयोजनाको नाम :

(क) स्थल : (ख) लागत अनुमान : (ग) आयोजनाको शुरु हुने मिति :

(घ) आयोजना सम्पन्न हुने मिति :

२) श्रम सहकारी/सामुदायिक संस्थाको नाम (क) नाम :

(ख) अध्यक्षको नाम : (ग) सदस्य संख्या : महिला : पुरुष :

३) आम्दानी खर्चको विवरण

(क) आम्दानी तर्फ :

क्र.सं.	आम्दानीको श्रोत- कहाँबाट कति नगद तथा जिन्सी प्राप्त भयो खुलाउने रकम वा परिमाण	रकम वा परिमाण	कैफियत

(ख) खर्च तर्फ

क्र.सं.	खर्चको विवरण	दर	परिमाण	जम्मा
१	सामग्री (केके सामग्री खरिद भयो ?)			
२	ज्याला (कति केमा भुक्तानी भयो ?)			
३	श्रमदान कति जनाले श्रमदान गरे ?)			
४	व्यवस्थापन खर्च (ढुवानी तथा अन्य खर्च)			

(ग) मौज्जात

क्र.सं.	विवरण	रकम वा परिमाण	कैफियत
१	नगदि		
२	बैंक		
३	व्यक्तिगत जिम्मा		
४	सामग्रीहरु		

(घ) भुक्तानी दिन बाँकी

विवरण	रकम वा परिमाण

४) सम्पन्न आयोजनाको लक्ष्य तथा प्रगति विवरण

कामको विवरण	लक्ष्य	प्रगति

५) आयोजनाको पुर्याएको लाभ तथा प्रत्यक्ष रुपमा लाभान्वित जनसंख्या - आयोजना संचालन भएको स्थानमा उपभोक्ताहरु ।

६) आयोजना संचालन गर्दा आयोजन संस्थामा कामको जिम्मेवारी बाँडफाँड क-कस्ले कस्तो कस्तो कामको जिम्मेवारी लिएका थिए खुलाउने ।

उपस्थिति :

१

२

३

४

५

रोहवर : नाम थर :

पद:

मिति :

दृष्टव्य : सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रम उपस्थित सरोकारवालाहरुको उपस्थिति अनिवार्य रुपमा संलग्न हुनुपर्नेछ ।

अनुसूची-४

(कार्यविधिको दफा १२ (६) सँग सम्बन्धित)

खर्च सार्वजनिक सूचना फाराम

मिति : २० / /

१. आयोजनाको नाम :

२. आयोजना स्थल :

३. विनियोजित बजेट :

४. आयोजना स्वीकृत भएको आ.व.

५. आयोजना सम्मौता भएको मिति :

६. काम सम्पन्न गर्नु पर्ने मिति :

७. काम सम्पन्न भएको मिति :

८. उ.स. को बैठकले खर्च स्वीकृत गरेको मिति :

आम्दानी र खर्चको विवरण

आम्दानी		खर्च	
विवरण	रकम रु.	विवरण	रकम रु.
प्रथम किस्ता		ज्याला	
दोस्रो किस्ता		निर्माण सामग्री खरिद	
तेश्री किस्ता		ढुवानी	
जनश्रमदान		भाडा	
बस्तुगत सहायता		व्यवस्थापन खर्च	
लागत			

माथि उल्लेखित अनुसारको आम्दानी तथा खर्च विवरण यथार्थ हो । यसमा सबै आम्दानी तथा खर्चहरू समावेश गरिएको छ । साथै श्रम सहकारी र उपभोक्ताहरूको प्रत्यक्ष सहभागितामा आयोजना कार्यान्वयन गरिएको छ । यसको एक प्रति वडा कार्यालयमा समेत पेश गरिएको छ ।

.....
अध्यक्ष

.....
कोषाध्यक्ष

.....
सचिव

अनुसूची-५

(कार्यविधिको दफा १२ (७) सँग सम्बन्धित)

आयोजना सूचना पाटको नमूना

१. आयोजनाको नाम :
२. आयोजना संचालन गर्ने कार्यालय/कार्यक्रमको नाम :
३. श्रम सहकारीको अध्यक्षको नाम र सम्पर्क नं. :
४. आयोजनाको कूल लागत रकम रु.
 - ४.१ आयोजना कार्यालयबाट व्यहोर्ने लागत रु.
 - ४.२ जनसहभागिताबाट व्यहोर्ने लागत रु.
 - ४.३ आयोजना लगानी गर्ने अन्य निकायको नाम र व्यहोर्ने लागत रकम रु.
५. आयोजना सम्भौता मिति :
६. आयोजना सम्पन्न गर्ने मिति :
७. आयोजनाबाट लाभान्वित जनसंख्या :

अनुसूची-६

(कार्यविधिको दफा १७ (ड) सँग सम्बन्धित)

श्रम सहकारीको भौतिक तथा वित्तीय प्रगति प्रतिवेदन

विवरण पेश गरेको कार्यालय

१. आयोजनाको विवरण

आयोजनाको नाम : वडा नं. टोल/बस्ति :

श्रम सहकारीको अध्यक्ष : सचिव

२. आयोजनाको लागत : प्राप्त अनुदान रकम रु. चन्दा रकम रु.

जनसहभागिता रकम रु. जम्मा रु.

३. हाल सम्मको खर्च रु.

(क) कार्यालयबाट प्राप्त रकम रु.

१. निर्माण सामग्रीमा (सिमेन्ट, छड, काठ, ढुङ्गा वा गिटी , उपकरण आदि) रु.

२. ज्याला :- दक्ष रु. अध्यक्ष रु. जम्मा रु.

३. मसलन्द सामान (कपि, कलम, मसी, कागज आदि) रु.

४. अन्य रु.

(ख) जनसहभागिताबाट व्यहोर्ने आयोजना रकमको १० प्रतिशत श्रमको मूल्य बराबर रकम रु.

जिन्सि सामान मूल्य बराबर रकम रु. कूल जम्मा रु.

४. प्राविधिक प्रतिवेदन बमोजिम मूल्याङ्कन रकम रु.

५. श्रम सहकारी र उपभोक्ता समूहको निर्णय बमोजिम/समिक्षाबाट खर्च देखिएको रु.

६. कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य समस्याहरु

क)

ख)

ग)

७. समाधानका उपायहरु :

क)

ख)

ग)

८. कार्यालयबाट र अन्य निकायबाट अनुगमन भए अनुगमनको सुझाव

९. हाल माग गरेको किस्ता रकम रु.

१०. मुख्य खर्च प्रयोजन रु.

११. प्राप्त रकम आयोजना बाहेक अन्य कार्यमा खर्च गर्ने गराउने छैनौ ।

.....

तयार गर्ने

.....

सचिव

.....

कोषाध्यक्ष

.....

अध्यक्ष

आज्ञाले
लक्ष्मण सिंह धामी
प्र.प्र.अधिकृत